

«ما افغان‌ها باید امورات خویش را خود در دست گیریم. تنها در این صورت جامعه ما می‌تواند پیشرفت کند.»

ساختن جامعه ای عادلانه تر

ساجیه بهگام در آلمان تحصیل نمود و پس فراغت از دانشگاه، به هدف سهم گیری در توسعه افغانستان، به کشورش برگشت. امروز، وی برای حقوق مساوی زنان مبارزه می کند و بطور مستقیم به رییس دولت مشوره می دهد.

ساجیه بهگام برای خودش نامی کسب کرده است: طی سه سال گذشته، بهگام ۳۶ ساله به داکتر عبدالله عبدالله، رییس اجرایی در امور سیاست‌های برابری مردان و زنان مشورت داده است. این بانوی تحصیل کرده به برابری فرصت‌های اجتماعی و شغلی برای زنان همانند مردان متعهد است. هدف بهگام معرفی سیاست‌هایی است که در همه امور نقش زنان را در نظر می‌گیرند. وی همچنین در امور رسیدگی به مسایل جوانان فعال می‌باشد.

وضعیت زنان در افغانستان طی ۱۵ سال گذشته بهبود یافته است. پس از سقوط طالبان، این کشور از خواسته‌های زنان تا حد زیادی حمایت نموده است و استراتژی ملی جندر، حقوق زیادی را برای زنان قایل می‌شود. نمایندگان امور جندر در وزارت‌ها گماشته شده‌اند و یکی نیز بطور مشخص برای امور زنان می‌باشد. زنان همچنین در پارلمان و مقام‌های رهبری حضور دارند. بهگام خاطر نشان می‌کند، «دکتور عبدالله عبدالله یکی از حمایت کنندگان تساوی جندر است.»

اما این مشاور سیاسی از شرایط فعلی راضی نیست. او آگاه است که در بعضی موارد مشارکت تنها بر روی کاغذ وجود دارد و مساوات در قانون همیشه در عمل پیاده نمی‌شود. بهگام می گوید: «مهم‌تر از همه، در مناطق روستایی هنوز هم کارهای زیادی برای انجام دادن هست.» به گفته بهگام، در بعضی از مناطق تعداد دخترانی که تعلیم‌شان را به پایان می‌رسانند، رو به کاهش است، در حالی که افغانستان به زنان متخصص مانند حقوقدانان، پزشکان و معلمان، نیاز عاجل دارد.

برای بسیاری از زنان، مسیر شغلی خود وی می‌تواند الهام‌بخش باشد. بهگام به خانواده‌ای تعلق دارد که به دانش و فعالیت‌های اجتماعی ارزش می‌دهد. این به وی فرصت داد تا در یکی از برنامه‌های تحصیلی برای افغان‌ها در آلمان در سال ۱۳۸۹ اشتراک نماید و مدرک ماستری خویش را در بخش سیاست عامه از دانشگاه پالیسی عامه ویلی برنت در شهر ارفورت حاصل کند.

پس از ختم تحصیلاتش در سال ۱۳۹۲، وی با حمایت دفتر Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH به افغانستان برگشت. با

حمایت دولت آلمان، این دفتر، برگشت کنندگان متخصص را بطور مثال برای یافتن وظیفه کمک می‌کند. هدف این برنامه گماشتن افراد متخصص و تحصیل یافته در مقام‌های کلیدی در ارگان‌ها، وزارت‌ها و دانشگاه‌ها است تا آنان بتوانند دانشی را که از خارج از کشور کسب نموده‌اند، به همکاران خویش انتقال دهند. این برگشت کنندگان همچنین پل‌های ارتباطی بین افغانستان، آلمان و همکاران بین‌المللی‌اند.

این رویکرد «برگشت استعدادها» از این واقعیت ناشی می‌شود که افغانستان طی چند سال و دهه‌های گذشته تعداد زیادی از متخصصانش را از دست داده است. به دلیل جنگ و ناآرامی‌های سیاسی، کارگران تعلیم دیده، در جستجوی آینده بهتری در خارج از افغانستان شدند. در حالی که برای ایجاد ثبات در کشور، نیاز شدیدی به زنان و مردان با مهارت بالا وجود دارد.

بهگام همیشه مطمئن بود که برمی‌گردد: «بعد از اتمام دوره تحصیلی‌ام در آلمان، هدف و رویای من این بود که با تجربیاتم در بهبود سیستم تحصیلی افغانستان سهم بگیرم.» در کنار فعالیتش به عنوان مشاور رییس اجراییه، بهگام در دانشگاه کابل، پالیسی عامه و توسعه سازمانی را تدریس می‌کند و آموخته‌هایی را که در آلمان کسب نموده بود، به دانشجویانش انتقال می‌دهد.

پس از برگشت، در اوایل، خانم بهگام به عنوان مشاور جندر و پالیسی برای Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH آغاز به کار نمود و این نقش، در برگزیده کار روی پالیسی ایجاد فرصت‌های برابر و بلند بردن آگاهی در مورد مسایل جندر نیز بود. این دفتر، به ساجیه بهگام کمک نمود تا پس از چند سال تحصیل در خارج از کشور، باز خود را در جامعه و زندگی حرفه‌ای ادغام نماید.

این متخصص امور جندر، در سال 1394 کار با دولت را آغاز نمود. وی توضیح می‌دهد: «به عنوان یک مشاور در پروژه‌های همکاری بین‌المللی آلمان، من قادر به دادن پیشنهاد و نظر بودم. اما من می‌خواستم در مقامی باشم که بتوانم از درون دولت تغییرات ایجاد کنم.»

در اوایل قناعت دادن همکاران مسن‌تر در مورد مهارت‌ها و تجربه‌های وی، برایش کار آسانی نبود. او به خاطر دارد: «اما کم‌کم شروع کردند به این که مرا جدی بگیرند و مهارت‌های مرا بشناسند.» این برای وی یک تجربه مهم بود: «صرف نظر از اینکه شما مرد هستید یا زن، اگر می‌خواهید آنانی را که به شما شک دارند قناعت بدهید، شما باید مهارت‌های خوبی داشته باشید، کارتان را خوب انجام دهید و تا آخر پشتکار داشته باشید.» امروز بهگام ۱۶ کارمند دارد که به وی گزارش می‌دهند -

اوتنها زن در تیمش است.

بهگام آگاه است که پشتکار و ایجاد تغییرات تنها بصورت جمعی ممکن است. راهکار وی سهم‌دهی مردم در تصامیم سیاسی می‌باشد: «ما افغان‌ها باید امورات خویش را خود در دست گیریم. تنها در این صورت جامعه ما می‌تواند پیشرفت کند.» تجربه‌های وی در خارج از کشور به وی کمک می‌کند تا بین کشورش و آلمان مقایسه کند. به جای این که همه چیز را آنچنان که هست بپذیرد، او حالت موجود را به پرسش می‌گیرد و برای بهبود وضعیت تلاش می‌کند. بطور مثال، او طرفدار «تبعیض مثبت» است؛ برای اینکه تعداد بیشتری از زنان از تعلیمات تخصصی بهره‌مند شوند، بهگام می‌خواهد که ورود به دانشگاه برای زنان آسان‌تر شود.

او احساس می‌کند که هنوز مسیر شغلی وی خاتمه نیافته است. هدف بعدی وی خدمت دیپلماتیک است – او می‌خواهد از افغانستان در سازمان ملل متحد نمایندگی کند. بهگام از صدر اعظم آلمان، انگلا مرکل به عنوان الگوی خود یاد می‌کند: «او یک زن بسیار قوی است که خیلی تلاش می‌کند.» برای مدیریت سرنوشت یک کشور – این راهی است که وی باور دارد باید پیموده شود.

از سال 1389، به عنوان بخشی از همکاری‌های آلمان با افغانستان، در مجموع ۱۷۳ متخصص برگشت‌کننده در ۳۲ وزارت و نهاد.

تاریخ نشر: عقرب 1398
برنامه: کارشناسان برگشت‌کننده
حمایت‌کننده: وزارت امور خارجه دولت فدرال آلمان
همکاران: وزارت‌ها و نهادهای افغانستان
اجراکننده: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
ولایت‌ها: بلخ، هرات، کابل، قندهار، خوست، ننگرهار، پکتیا
هدف برنامه: توسعه ساختارهای اداری دولتی موثر
دوره زمانی: جنوری ۲۰۱۰ تا دسمبر ۲۰۲۰